

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU
SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOANNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RADULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei
Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul posta

SUMAR:

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I:* Elena I. Chetroiu sau Petroiu cu Anica C. Racoviță, ca tutoare, și alții.

Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea III: M. Wexler et fiu cu Ministerul de finanțe.

Curtea de apel din București, secțiunea II: I. B. Cantacuzino cu Ruxandra Negri și alții.

Tribunalul județului Romanați: Succesiunea C. Melencovici.
BIBLIOGRAFIE.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIUNEA I.

Audiența dela 1 Martie 1911

Președinta d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Elena I. Chetroiu sau Petroiu cu Anica C. Racovița, ca tutoare,
și alții

SUCCESIUNE. — EREDE. — POSESIUNE CU BUNĂ CREDINȚĂ. — PROPRIETATE. — DOBÂNDIREA EI. — PRESCRIPTIA DE 10 ANI. — AUTOR. — PRECARIETATE. — ART. 1858, 1859 ȘI 1897 C. CIVIL.

Eretele care a posedat cu bună credință timp de 10 ani, poate să dobândească prin prescripție proprietatea imobilelor aflate în succesiunea autorului său, chiar când posesiunea acestuia a fost precară.

No. 150. — Respins, ca nefondat, recursul făcut de Elena I. Chetroiu sau Petroiu, cu autorizația soțului său, în contra deciziei No. 184 din 1905, a Curței de apel din Galați, secțiunea I, dată în proces cu Anica C. Racovița, ca tutoare, și alții.

S'a ascultat d-l procuror general Sc. Popescu, în concluziuni.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului II și III de casare :

II. «Atât înainte primei instanțe, cât și înainte Curței de apel, am invocat ca un ce constant și dovedit din depozițiile marturilor invocați de mine, admiși și de judecată în virtutea art. 1616 din codul Calimach și ascultați de tribunal în mai multe audiențe, că averea ce o reclam a fost dată de zestre mumei mele Zoia C. Racoviță; că așa a fost stăpânită de tatăl meu C. Racoviță, după moartea mumei mele, adică în calitate de soț, deținător al averi dotale. Asupra tuturor acestor susțineri și mijloace, atât tribunalul cât și Curtea de apel, care nu face decât să adopte motivele tribunalului, omit să se pronunțe și nici nu dă cel mai mic motiv asupra hotărârii ce dă Curtea ca și tribunalul, deci hotărârea este casabilă pentru omisiune esențială și nemotivare».

III. «S'a violat art. 1858 alin. 4 codul civil, căci am susținut și dovedit că, în specie, fiind vorba de transformarea posesiunii precară a autorului C. Racoviță într-o posesie utilă a intimaților, moștenitorii săi, aceștia nu se pot folosi de prescripția care a invocat-o și pe care Curtea ca și tribunalul s'a întemeiat spre a-mi respinge cererea, căci le trebuia intimaților nu 10 ani de stăpânire, ci 30 ani, și pe lângă aceasta nu puteau prescrie cu singura calitate de moștenitori, care nu le poate conferi justul titlu, ci trebuia să aibă și un act cu titlu universal și posesia lor să fie de bună credință și de lungă durată.

«Deci, pe lângă că s'a violat legea, Curtea ca și tribunalul, nici nu motivează cu ceva hotărârea ce dă, făcând și o omisiune esențială, după cum se arată mai sus, și interpretând rău faptele procesului, denaturează și toate dovezile».

Având în vedere că, prin decizia supusă recursului, Curtea de apel a adoptat motivele de fapt și de drept din sentința apelată a tribunalului Covurlui secția II, No. 335 din 1904; că, din acea sentință se constată că recurenta, în calitate de fiică a defuncților Zoia și Constantin Racoviță, a chemat în judecată pe intimații Anica C. Racoviță, a doua soție a defunctului Constantin Racoviță, în calitate de tutoare legală, și pe Vasile Const. Racoviță, Ștefan Const. Racoviță și Caterina D. Bujoreanu,

fi majori ai numitului defunct, cerând a fi obligați să îi lase în stăpânire averea imobiliară prevăzută în acțiune, ce pretinde că a fost dată de zestre mamei sale Zoița, prima soție a defunctului C. Racoviță; că, intimații au opus ca mijloc de apărare prescripția de 10 ani bazată pe justul titlu de moștenitori ai tatălui lor Constantin Racovița, în succesiunea căruia au găsit pământul ce se revendică de recurentă; că, instanța de fond a constatat în fapt că intimații, în calitate de succesori ai numitului defunct, au posedat cu bună credință timp de 10 ani imobilul în litigiu, astfel că au dobândit prin prescripție proprietatea aceluia imobil;

Considerând că, din combinarea art. 1858 și 1859 cu art. 1897 codul civil, rezultă că eredele are în calitate sa un just titlu, care îl poate conduce, printr-o posesiune de 10 ani, la dobândirea prin prescripție a proprietății imobilelor aflate în succesiunea autorului său, chiar când posesia acestuia a fost precară sau tolerată, dacă posesia eredelui a fost de bună credință:

Că, în speță, instanța de fond a făcut o justă aplicațiune a acestor texte de lege, când a admis prescripția de 10 ani, invocată de intimați;

Considerând că acțiunea recurentei fiind respinsă de instanța de fond pentru motivul că intimații au în favoarea lor prescripția achizitivă de 10 ani, eră inutil a se mai cerceta de către instanța de fond dacă posesia exercitată de defunctul C. Racoviță asupra imobilului în litigiu, a fost cu titlu precar, adică în calitate de soț deținător al averii dotale, cum susține recurenta, deoarece o asemenea posesie s'a schimbat într-o posesie utilă în persoana intimaților în calitate lor de succesori universali, conform art. 1858 alin. 4 codul civil;

Că, prin urmare, aceste ultime motive de recurs sunt nefondate ¹⁾.

Pentru aceste motive, respinge.

SECȚIUNEA III

Audiența dela 2 Martie 1911

Președința d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

M. Wexler et fiu cu Ministerul de finanțe

PATENTĂ. — CASE DE COMERCIU CU MAI MULȚI ASOCIAȚI. — PLATA UNEI SINGURE PATENTE. — ART. 11 DIN LEGEA PATENTELOR MODIF. PRIN LEGEA DIN 23 DECEMBRIE 1899.

În urma legii din 23 Decembrie 1899, modificătoare a legii patentelor, casele de comerț, chiar

când au mai mulți asociați, fie în nume colectiv, fie în comandită, fiind supuse la plata numai a unei singure patente în persoana șefului asociațiunii, urmează că ceilalți asociați nu mai pot fi supuși la plata pe jumătate a dreptului fix, întrucât legea din 1899 a modificat art. 11 din legea patentelor în această privință.

No. 887. — Casată, după divergență, în urma recursului făcut de firma M. Wexler et fiu, deciziunea comisiunii de apel din județul Covurlui, cu No. 1295 din 1910, dată în proces cu Ministerul de finanțe.

S'au ascultat: d-l avocat P. Missir, în dezvoltarea motivului de casare; d-l avocat Al. Zăuceanu, în combateri; d-l procuror St. Stătescu, în concluziuni pentru casare.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Violare de lege și exces de putere:

«Comisiunea de apel a violat art. 4 alin. 5 din legea patentelor, modificat la 1899, după care casele de schimb și orice casă de bancă, când au mai mulți asociați, fie în nume colectiv, fie în comandită, nu plătesc decât o singură patentă».

Având în vedere decizia supusă recursului;

Considerând că art. 1 din legea din 23 Decembrie 1899, modificătoare a legii patentelor în privința patentei la care sunt impuși bancherii, casele de schimb și orice alte case cari fac operațiuni de bani, dispune că aceste case de comerț, chiar când au mai mulți asociați, fie în nume colectiv, fie în comandită, vor plăti o singură patentă;

Considerând că contribuțiunea patentei fiind compusă dintr'un drept fix și un drept proporțional, urmează că față cu acest text categoric al legii din 1899 care supune pe asemenea case de comerț la plata numai a unei singure patente în persoana șefului ce reprezintă asociația, ceilalți asociați nu mai pot fi supuși la plata pe jumătate a dreptului fix impus șefului asociației, întrucât legea din 1899 a modificat art. 11 din legea patentelor în această privință;

Că, în adevăr, față cu redacțiunea citatului text, care declară că asemenea societăți ce fac comerțul de bancă vor plăti o singură patentă, iar nu o singură taxă proporțională nu se poate susține că legiuitorul a voit să scutească pe asociați numai de jumătate dreptul proporțional, lăsând a fi impuși la jumătate dreptul fix;

Considerând că aceasta fiind interpretarea și întinderea de aplicare a art. 4 alin. 5 din legea dela 1899, motivul de casare este întemeiat.

Pentru aceste motive, casează.

1) Motival I de casare a fost respins ca neexact în fapt. N. R.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA II

Audiența dela 6 Maiu 1910

Președinta d-lui M. Vidrașcu, consilier

I. B. Cantacuzino cu Ruxandra Negri și alții

EXECUTARE SILITĂ. — VÂNZARE. — TABLOU DE ÎMPĂRȚEALA
 PREȚULUI. — NECITAREA CUMPĂRĂTORULUI. — VICIU DE FORMĂ. —
 ACOPERIRE. — ART. 578 PR. CIVILĂ.

VÂNZARE. — TEAMĂ DE EVICȚIUNE. — CUMPĂRĂTOR. — EVICȚIUNE
 PARȚIALĂ DIN PARTEA VÂNZĂTORULUI. — EXECUTAREA CON-
 TRACTULUI. — ART. 1364 C. CIVIL.

VÂNZARE. — EVICȚIUNE. — TEMERE. — REȚINEREA PREȚULUI. —
 ART. 1364 C. CIVIL.

1° Nerespectarea formelor de a se cită și vân-
 zătorul la facerea tabloului de împărțeală înaintea
 judecătorului-delegat, constituind un viciu de for-
 mă, el este numai relativ și deci poate fi acoperit.

2° Teama de evicțiune pe baza căreia le-
 gea permite cumpărătorului a nu depune prețul,
 presupune că evicțiunea provine dela o terță per-
 soană, iar nu dela însuș vânzătorul, căci dacă în-
 tr'un contract de vânzare una din părți nu-și exe-
 cută obligațiunea, cealaltă are dreptul sau a cere
 rezilierea contractului, sau a cere executarea cu
 daune-interese, fără însă a se putea opune la în-
 datoririle ce-i impune contractul.

3° Legiuitorul a lăsat la latitudinea cumpărăto-
 rului ca, atunci când va avea o justă cauză de a
 se teme că va fi evins din lucrul cumpărat, să poată
 reține prețul lucrului cumpărat, iar chestiunea le-
 gitimității retențiunii prețului din partea cumpă-
 rătorului este o chestiune de fapt, lăsată la apre-
 ciatțiunea și înțelepciunea judecătorului.

Din momentul însă ce plata a fost efectuată,
 cumpărătorul, în caz de temere, nu mai poate cere
 restituirea ei, căci această plată este lucru câș-
 tigate pentru acei la dispoziția cărora ea a fost fă-
 cută, și nu poate cu nimic a mai fi oprită dela de-
 stinația sa.

No. 123. — I. G. Cantacuzino a făcut apel contra sen-
 tinței tribunalului Ilfov, secț. III, No. 224 din 1910, dată
 în proces cu Ruxandra Negri și alții.

S'au ascultat: d-nii avocați C. Em. Krupenski și V. Mi-
 clescu, în desvoltarea motivelor de apel; d-nii avocați
 G. B. Malcoci, Th. Seimeanu și Căpităneanu, în combateri.

Curtea,

Având în vedere apelul îndreptat de Ioan Cantacuzino
 în contra hotărârii tribunalului Ilfov, secția III, No. 224
 din 23 Martie 1910.

Având în vedere că tribunalul, prin sentința sa, a res-
 pins contestația lui Ioan Cantacuzino, făcută prin petiția
 înregistrată la No. 2989 din 1910, contra tabloului de
 distribuție a sumei de 577.800 lei, depusă de dânsul ca
 preț al vânzării moșiei Frățești, și a confirmat tabloul de
 repartiție întocmit de judecătorul-delegat;

Motivele contestațiunii lui I. Cantacuzino la liberarea
 sumelor după tabloul de repartiție sunt două: 1) nuli-
 tatea tabloului de repartiție, pentru motivul că la facerea
 tabloului nu au fost citați de judecătorul delegat d-nii
 Caragiale, Poenaru și Lecca; 2) de oarece există o ac-
 țione în revendicare din partea lui Lăzărescu asupra por-
 țiunilor de moștenire ale d-lor Caragiale, Poenaru și Lecca,
 el, adjudecatarul, are cuvânt a se teme că va fi turburat,
 și deci, conform art. 1364 cod. civil, el poate suspenda
 plata prețului până ce vânzătorii vor face să înceteze tur-
 burarea.

Asupra primului motiv de nulitatea tabloului întocmit
 de judecătorul-delegat:

Considerând că, se susține de apelant că, la facerea
 tabloului de împărțeală, judecătorul nu a citat toate păr-
 țile, conform art. 578 din procedura civilă;

Având în vedere că acest motiv nu este întemeiat, căci
 deși se constată că, la repartiție, judecătorul nu a citat
 pe d-nii Poenaru, Caragiale și Lecca, totuș este evident
 că, față cu împrejurările în cari se făcea repartiția, che-
 marea lor ar fi fost inutilă. În adevăr, suma depusă de
 Ioan Cantacuzino ca preț al porțiunilor din proprietatea
 Frățești, cari se cuveneau d-lor Lecca, Caragiale și Poe-
 naru, nu putea să le mai fie atribuită lor, întrucât aceștia
 datorau cu ipotecă o mare parte din suma depusă, iar
 prețul ce li s'ar mai fi convenit după achitarea creanțelor
 ipotecare, nu mai putea intra în mâinile lor, de oarece
 ei vânduse părțile lor lui Const. Lăzărescu și primiseră
 dela acesta prețul integral, după cum se constată din
 actele de vânzare depuse la dosar; că, astfel fiind, sin-
 gurii interesați la alcătuirea tabloului de ordine erau cre-
 ditorii lor ipotecari și Const. Lăzărescu, asupra căruia
 trecuse proprietatea părților de moștenire a d-lor Lecca,
 Caragiale și Poenaru, fără ca aceștia să mai fi avut ceva
 de primit, și deci, judecătorul-delegat bine și în confor-
 mitate cu legea a omis de a mai cită pe debitorii Lecca,
 Caragiale și Poenaru;

Considerând că nerespectarea formelor de a se cită și vânzătorul, constituind numai un viciu de formă, el este numai relativ și poate fi acoperit;

Considerând că, în afară de aceasta, contestațiunea lui Cantacuzino, pe motiv de nulitate a tabloului, este și fără interes, pentru cuvântul că el nu se poate plânge de ne-regularitățile ce s'ar fi ivit cu ocazia facerii tabloului, întrucât el, ca cumpărător, prin depunerea prețului la tribunal, a satisfăcut obligațiunea sa, și nu el va suferi de neajunsurile unei greșite repartiții a prețului.

Asupra celui de al doilea motiv, întemeiat pe art. 1364 cod. civil :

Considerând că teama de evicțiune, pe baza căreia legea permite cumpărătorului a nu depune prețul, presupune că evicțiunea provine dela a terță persoană, iar nu dela însuș vânzătorul, căci dacă într'un contract de vânzare una din părțile contractante nu-și îndeplinește obligațiunea sa, cealaltă are dreptul sau a cere rezilierea contractului, sau a cere executarea cu daune-interese, fără însă a se putea opune la îndatoririle ce-i impune contractul; că, așa fiind, este cert că, pentru ca Cantacuzino să poată invoca față de vânzători calitatea sa de cumpărător, trebuie, în primul loc, să satisfacă obligațiunea ce-i incumbă dela lege, adică să achite prețul datorit vânzătorului ;

Considerând însă că legiuitorul, pentru considerațiuni de echitate, a lăsat latitudinea cumpărătorului ca, atunci când va avea o justă cauză de a se teme de a fi evins din lucrul cumpărat prin o acțiune în revendicare sau prin ipotece înscrise, să poată reține prețul lucrului cumpărat până la rezolvirea acțiunii în revendicare sau a purgării ipotecei;

Considerând că chestiunea legitimității retențiunii prețului din partea cumpărătorului, este o chestiune de fapt, lăsată la aprecierea și înțelepciunea judecătorului;

Considerând că, în speță, și așa cum se prezintă împrejurările afacerii, achitarea sumelor depuse de Cantacuzino creditorilor d-lor Lecca, Poenaru și Caragiale, precum și prisosul ce trece peste datorii, prisos ce se cuvine lui Lăzărescu, cumpărător posterior ordonanței de adjudecare, nu poate vătămă interesele lui Cantacuzino, căci presupunând soluțiunea cea mai favorabilă, adică că Lăzărescu ar fi câștigător în acțiunea sa în revendicare, totuș el nu ar pierde sumele avansate, căci aceste sume fiind plătite creditorilor d-lor Lecca, Poenaru și Caragiale, el, Cantacuzino, ar fi subrogat în drepturile acelor creditori și deci ar avea dreptul a urmări imobilele ipotocate,

iar în ce privește prisosul peste datorii ce, conform actelor de vânzare, se cuvine lui Lăzărescu, acest prisos va rămâne consemnat la dispoziția lui Cantacuzino, depunătorul, căci Lăzărescu nu-l va putea ridica atâta timp cât el se va considera ca bun cumpărător al imobilelor și va contesta lui Cantacuzino calitatea de cumpărător al aceluiași imobile; dar, în fapt, însuș Const. Lăzărescu a declarat la judecătorul-delegat că el nici nu se amestecă în distribuția banilor, neavând nici un interes cui se vor da banii, pe cât timp stă pendinte acțiunea sa în revendicare și el se consideră ca cumpărător al porțiunilor de moștenire cuvenite d-lor Lecca, Caragiale și Poenaru ;

Considerând că, pentru ca Cantacuzino să poată fi considerat ca adjudecatar al imobilului vândut, trebuie ca să i se fi eliberat ordonanța de adjudecare, ordonanță care nu se poate formula decât dacă se depune prețul, cu alte cuvinte, dacă cumpărătorul își îndeplinește obligațiunea contractuală de a achita prețul eșit la licitație; că, din acest punct de vedere, este cert că depunerea făcută de adjudecatar nu poate fi considerată ca un depozit, ci ca o plată, și deci plata odată efectuată, ea nu mai poate fi restituită ;

Considerând că art. 1364 c. civil nu dă dreptul cumpărătorului turburat în posesiunea sa decât la suspendarea plății prețului, atunci când ea nu este încă efectuată, iar nu la restituirea sumei dată în plată ; că, după cum s'a spus mai sus, depunerea făcută de d-l Cantacuzino, constituind o plată efectuată, fără de care el nu ar fi fost considerat ca adjudecatar, această plată este câștigată pentru acei la dispoziția cărora ea a fost făcută, și nu poate cu nimic a mai fi oprită dela destinația sa;

Considerând că, din cauza apelului de față, intimatul a fost silit a mai face cheltueli, pe care judecata le apreciază la suma de 100 lei.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier M. Vidrașcu, în majoritate, admite apelul.

Semnați : M. Vidrașcu, M. Gr. Ciocărdia, I. Baștea.

Opiniune

Subsemnatul difer de părerea majorității numai în ce privește al doilea motiv al contestațiunii, pentru următoarele considerațiuni :

Având în vedere, în fapt, că I. B. Cantacuzino, cumpărând la licitațiune publică, în anul 1904, moșia Frătești, din județul Vlașca, proprietatea moștenitorilor defunctei Ecaterina Momulo-Cardmi, pusă în vânzare pen-

tru eşire din indiviziune, depune, în anul 1909, drept preţ, mai multe declaraţiuni autentice din partea a 12 moştenitori, constatând că au primit părţile lor în numerar dela adjudecator, iar pentru părţile a trei moştenitori : I. L. Caragiale, Octav Lecca şi căpitan Poenaru, depune recipisa Casei de depuneri care constată consemnarea sumei de 577.800 lei, atrăgând atenţiunea tribunalului că asupra părţilor acestor din urmă moştenitori există mai multe cesiuni şi ipoteci, aşă că nu se poate liberă decât creditorilor, iar nu foştilor proprietari; că, în intervalul dela data adjudecaţiunei şi până la depunerea preţului, Caragiale, Lecca şi căpitan Poenaru, vând părţile lor indivize lui Const. G. Lăzărescu; că, după liberarea ordonanţei de adjudecare, Lăzărescu intentă proces de revendicare lui Cantacuzino pentru $\frac{2}{9}$ din moşia Frăţeşti, reprezentând părţile celor trei moştenitori cumpărate de dânsul prin bună învoială;

Având în vedere că Cantacuzino se opune la împărţirea sumei de 577.800 lei între cesionari şi creditorii celor trei moştenitori, până la definitivă judecată a procesului de revendicare ;

Având în vedere că, după art. 1364 c. civil, cumpărătorul e în drept să suspende plata preţului, ordecăteori e turburat prin vre-o acţiune în revendicare, până ce vânzătorul va face să înceteze turburarea;

Având în vedere că, în specie, Cantacuzino dovedeşte că se găseşte în cazul prevăzut de această dispoziţiune de lege; că e expus la o evicţiune parţială a imobilului cumpărat la licitaţie publică, prin faptul că, după ce s'a adjudecat asupra sa moşia Frăţeşti în întregul ei, coprinzând drepturile tuturor coproprietarilor, trei din ei vând drepturile lor unui terţiu, care transcrie actul său înainte de transcrierea ordonanţei de adjudecare, prin care se atribue proprietatea lui Cantacuzino, şi porneşte proces de revendicare; că, temerea lui Cantacuzino e foarte legitimă, pentrucă în cazul când ar cădea în acţiunea ce i s'a intentat şi ar perde, prin urmare, o porţiune din imobilul ce a cumpărat, riscă să piardă şi partea aferentă din preţ, dacă acei trei vânzători n'ar fi solvabili;

Având în vedere că, împrejurarea că Cantacuzino a cumpărat la licitaţie publică, în loc să cumpere prin bună învoială, nu poate avea nici o influenţă asupra aplicaţiunei art. 1364, pentrucă, fiind vorba de o vânzare făcută de comoştenitori pentru eşire din indiviziune, o asemenea adjudecaţiune produce efectele unei vânzări voluntare, fiecare coproprietar se obligă a transfera pro-

prietatea pentru partea sa ereditară, ca la orice vânzare voluntară, şi e garant de evicţiune pentru această parte; că, dacă acest lucru e adevărat şi nu se poate contesta, e natural şi logic că atunci când cumpărătorul, deşi nu e evins, dar e în pericol de a fi evins, să poată beneficia de dispoziţiunea proteguitoare a art. 1364, care e bazată pe principiul că vânzătorul fiind obligat să transmită cumpărătorului proprietatea lucrului vândut, atunci când e temere că nu va putea îndeplini această obligaţiune, nici cumpărătorul să nu fie obligat a plăti preţul până ce pericolul nu va încetă;

Având în vedere că aceste feluri de vânzări nu au nimic comun cu vânzările silite decât formele, iar în ce priveşte efectele, rămân aceleaşi ca la vânzările voluntare; că acest lucru ar rezultă de ajuns din tăcerea legii, dar reese cu deosebire din dispoziţiunile art. 689 pr. civilă; că, dar, nici o îndoială n'a existat, nici poate să existe că art. 1364 e aplicabil la vânzările prin licitaţie publică, pentru eşire din indiviziune;

Având în vedere că, înainte de punerea în aplicare a actualului cod de procedură civilă, a existat într'adevăr controversă asupra chestiunei de a se şti dacă această dispoziţiune se poate invoca în vânzările silite, şi s'a decis, în mai multe rânduri, că nu, pentru motivul că acest text de lege se consideră abrogat prin dispoziţiunile art. 551—553 pr. civilă, care obligă pe adjudecator a depune preţul într'un termen determinat, sub sancţiunea de a fi din nou pus în vânzare în contul său, de unde se deduce că adjudecatorul nu poate suspenda plata, fiind obligat de lege a plăti preţul, care mai în urmă trebuia împărţit între creditori, potrivit art. 578 pr. civilă, fără ca adjudecatorul să se poată opune;

Având în vedere că, după procedura acum în vigoare, deşi se menţin dispoziţiunile art. 551—553, în ce priveşte obligaţiunea adjudecatorului de a depune preţul cu sancţiunea de mai înainte, cu toate acestea, prin art 568 alin. 3 se prevede pentru adjudecator dreptul formal de a cere să se suspende împărţea preţului, încaz când se va fi făcut vre-o cerere de evicţiune mai înainte de această împărţea; că, dar, art. 1364 c. civil e aplicabil şi vânzărilor silite;

Având în vedere că s'ar putea obiecta că art. 689 pr. civilă, care declară comune vânzărilor pentru eşire din indiviziune, câteva dispoziţiuni referitoare la vânzările silite, nu prevede şi art. 568, răspunsul este simplu, că art. 568 pr. civilă a fost modificat astfel pentru a tranşa o controversă şi a acorda aceeaş protecţie şi acelor ce

cumpără la vânzări publice, după cum o spune legiuitorul în expunerea de motive; acolo însă unde nu eră nici o distincțiune, adică la vânzările pentru eşire din indiviziune, cari nu-şi schimbă natura şi efectele, pentrucă sunt făcute prin justiție, legiuitorul n'avea nimic de adăogat, cu atât mai mult că prețul rezultat din asemenea vânzări se împarte conform regulilor prevăzute în codul civil;

Având în vedere că, s'a obiectat de apelant că turburarea nu provine dela un terțiu, obiecțiune care nu poate fi ținută în seamă, pentrucă Lăzărescu a cumpărat drepturile celor trei moștenitori, după ce imobilul se adjudecase în întregul lui asupra lui Cantacuzino, căruia nu i se poate opune nici un act făcut de vânzător, posterior vânzării, atunci când imobilul eşise din patrimoniul acestuia;

Având în vedere că s'a mai obiectat că, odată ce Cantacuzino a consemnat suma ce se cuvine celor trei moștenitori, e considerat că a plătit prețul și nu mai poate cere restituirea;

Având în vedere că, dacă într'adevăr banii ar fi intrat în patrimoniul vânzătorului sau creditorilor lui, cumpărătorul n'ar mai putea cere restituirea, de oarece n'ar putea avea o asemenea pretențiune decât în cazul când ar stabili că prețul nu e datorit, în cazul de față însă Cantacuzino n'a făcut decât să consemneze prețul ca să fie împărțit, și cel ce consemnează nu face decât un depozit, nu o plată;

Având în vedere că e necontestat că într'o vânzare prin bună înțelegere, cumpărătorul poate să consemneze prețul la dispoziția vânzătorului, și până când prețul n'a intrat în patrimoniul celui vânzător, cumpărătorul se poate opune la ridicarea lui în caz de amenințare de evicțiune, de ce ar fi altfel în vânzările pentru eşire din indiviziune;

Având în vedere că, din punctul de vedere al echității, suspendarea împărțelii prețului n'ar aduce nici o vătămare apelanților — creditori și cesionari ai celor trei vânzători — pentrucă drepturile lor subsistă, cu toate că imobilul s'a vândut la licitație publică, întrucât art. 565 pr. civilă, care declară liber de orice privilegiu sau ipotecă imobilul cumpărat în urma unei vânzări silite, nu se aplică la vânzările pentru eşire din indiviziune, pe când Cantacuzino, adjudecatorul, riscă să piardă și parte din imobil și prețul;

Având în vedere, în fine, că, precum cei trei vânzători n'ar putea cere liberarea sumei consemnate pentru dânsii, până ce nu vor face să înceteze turburarea, tot

așa creditorii cari reprezintă drepturile lor, nu pot cere mai mult.

Pentru aceste motive, suntem de părere a se admite apelul.

Semnat, St. Miculescu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ROMANAȚI

CAMERA DE CONSILIU

Audiența dela 21 Martie 1911

Președinta d-lui I. Hagiescu-Miriște, președinte

Sucesiunea C. Melencovici

SUCCESIUNE.— MOȘTENITORI NEREZERVATARI.— TRIMITERE ÎN POSESIUNE.— JURISDICȚIE GRAȚIOASĂ.— ART. 653 C. CIVIL.

SUCCESIUNE.— AVERE SUCCESORALĂ MOBILIARĂ.— DEVOLUȚIUNE.— STATUT PERSONAL.— STRĂINI.— LEGE NAȚIONALĂ.— ORDINE PUBLICĂ.— ART. 2 C. CIVIL.

LEGI DE ORDINE PUBLICĂ.— DREPT PUBLIC.— DREPT PRIVAT.— INTERES GENERAL.— APLICAȚIUNE.

1° Trimiterea în posesie a moștenitorilor nerezervatari fiind, ca și sezina moștenitorilor rezervatari, o simplă investiție cu dreptul de a obține moștenirea, adică o posesiune civilă, posesiune fictivă, de drept a moștenirii, iar nu de fapt, care presupune o luare materială, de aceea, în asemenea materie, judecata se face sumar pe cale grațioasă și fără a se prejudeca drepturile acelor ce s'ar pretinde moștenitori.

2° Avera succesorală mobilă făcând parte din statutul personal, devoluțiunea ei urmează a fi regulată după legea națională a defunctului, chiar dacă el ar domiciliu în România.

Acest principiu este aplicabil întru atât numai, întrucât prescripțiunile legii străine nu coprinde dispozițiuni contrarii ordinii publice, așa după cum o înțelege legiuitorul român.

3° Legi de ordine publică nu sunt numai acelea de drept public, cari regulează organizația și atribuția diferitelor puteri și a agenților lor, dar și acelea de drept privat, motivate pe considerațiuni de interes general, cum sunt acele privitoare la căsătorie, succesiune, etc., și cari s'ar compromite dacă aplicațiunea lor ar fi împedicată.

Tribunalul,

Având în vedere cererea lui Teodor I. Savovici, din Craiova, de a fi trimis, în calitate de nepot de soră

al defunctului C. Melencovici, în posesiunea succesiunii acestuia ;

Având în vedere și cererea d-lor Ștefan Milcovici și Avram Milcovici, locuitori din Serbia, frați ai defunctului, și Iulia (Iuliana) Melencovici, soția defunctului, de a fi trimiși în aceste calități, cu excluderea celui de sus, în posesiunea aceleiași averi, rămasă pe urma defunctului Melencovici, de naționalitate sârbă ;

Având în vedere că frații și soția defunctului cari și-au dovedit calitățile lor cu actele dela dosar, cer excluderea nepotului de soră, Savovici, pe motiv că legile sârbești, în lipsă de testament al defunctului, acordă succesiunea numai descendenților prin bărbați, iar soția, pe baza art. 413 c. civ., sârbesc, are uzufructul întregii moșteniri ;

Considerând că Savovici, pe lângă actele depuse odată cu cererea în trimitere în posesie, își completează dovezile de nepot de soră al defunctului și cu actele depuse posterior cu petițiile înregistrate la No. 8079 din 15 Martie 1911 și No.... din 21 Martie 1911 ;

Considerând că, pentru erezii nerezervatari, cum sunt în speță colaterali, trimiterea în posesiune are efectul pe care îl dă sezina moștenitorilor rezervatari, cu alte cuvinte este investitura cu dreptul de a obține moștenirea, câștigând prin ea o posesiune civilă, posesiune fictivă, de drept a moștenirii, iar nu de fapt, care presupune o luare materială, de aceea și judecata se face sumar pe cale grațioasă și fără a se prejudeca drepturile acelorora ce s'ar pretinde moștenitori ;

Considerând că, din actele dela dosar se dovedește că defunctul Melencovici, sârb de origină, era domiciliat în România, la comuna Stoienești, jud. Romanați, în momentul morții sale ;

Considerând că, deși s'ar putea susține că domiciliul defunctului în momentul morții fiind reședința juridică a averii mobiliare lăsată de el, legea acestui domiciliu ar putea regula transmisiunea moștenirii aflată acolo (Vezi *Pand fr.*, loc. cit., No. 14920, 14921, 14922 și 14923), așa că legea română ar fi aplicabilă în speță ;

Considerând însă că, opiniunea care afară de importante sufragii în doctrină poate revendica și multe deciziuni judiciare, precum și a Casației române No. 82 din 21 Febr. 1901, dată după divergență¹⁾, este aceea care admite că averea mobilă din succesiune după un vechiu adagiu : *ossibus personae inhaerent*, făcând

parte din statutul personal al fiecărui om, urmează ca devoluțiunea ei să se reguleze după legea națiunii căreia aparține defunctul, chiar dacă el avea domiciliul în România ;

Considerând că, dacă statutul personal urmărește pe cetățeanul unei țări pe orice teritoriu s'ar găsi întocmai cum umbra urmărește corpul, întru atât numai este aplicabil intrucât prescripțiile legii străine nu copriind dispozițiuni contrarii ordinii publice, așa după cum o înțelege legiuitorul român ;

Considerând că de ordine publică nu sunt numai legile de drept public, cari ar regula organizația și atribuția diferitelor puteri și a agenților lor, dar și acelea de drept privat motivate pe considerațiuni de interes general cum sunt cele privitoare la căsătorie, succesiune, etc., și cari s'ar compromite dacă ar fi împiedicată aplicațiunea lor ;

Considerând că, o lege succesorală străină, în speță cea sârbească, care prin aplicarea ei în țara noastră ar crea favoruri, privilegii, moștenitorilor din linie bărbătească, cu excluderea și în paguba celor din linie femeiască și prin aceasta ar lăsa să se vadă că această din urmă ramură de rudenie este disprețuită până a nu fi considerată a forma legături cu drepturi succesoriale, pe cari sângele le revendică, ar fi a face să se respecte în țara noastră o măsură contrarie ordinii publice stabilind principiul că succesiunea trebuie devolută numai pe legătura de sânge dintre moștenitor, iar nu pe bază de masculinitate ;

Că, dar, din aceste motive legea sârbească neputând fi ținută în seamă, urmează a se considera având vocația la această moștenire atât nepotul de soră al defunctului, Th. I. Savovici, cetățean român, cât și d-nii Ștefan Milcovici și Avram Milcovici, frații defunctului, cetățeni sârbi ;

Considerând că, în ceea ce privește pe soția defunctului care fiind văduvă fără avere, atât legea noastră îi conferă un drept succesoral la moștenirea soțului, cât și legea sârbească un uzufruct, așa în cât și aceasta urmează a fi trimisă în posesie ;

Considerând că, trimiterea în posesie a moștenitorilor arătați mai sus se admite numai după ce se vor plăti taxele succesoriale cuvenite Statului ;

Că până la plata lor, care ar putea întârzia, cum în succesiune se găsește administrarea moșiei Stoienești a Epitropiei așezămintelor Brâncovenești al cărui arendaș fusese defunctul și contractul este în curs de executare, administrare care între altele coprinde și arăturile de

1) Vezi *Dreptul* No. 22 din 13 Martie 1901.

primăvară, lucrări urgente, precum și buna condiționare a grânelor aflate în magaziiile acestei moșii, dispune să se mențină conform jurnalului acestui tribunal No. 3025 din 12 Martie 1911 pe baza cauțiunii deja depusă de 20.000 lei și cu dare de socoteli, Th. I. Savovici ca administrator provizoriu al acelei moșii, căruia i se va încredința cheile magaziei.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte, dispune trimiterea în posesie.

Semnați : I. Hagiescu-Miriște, B. Varlam.

Observațiune. — Imobilele situate în România sunt guvernate de legea română, chiar când ele aparțin la străini. Legiuitorul nostru, ca și cel francez, în art. 2 c. civ., vorbește numai de imobile și tace cu desăvârșire în privința mobilelor. Ce trebuie să decidem în această privință? Trebuie oare să zicem că în deosebire de imobile, ele sunt cărmuite de legea străină, sau că ele sunt ca și imobilele supuse legilor române?

Un punct asupra căruia toți autorii par a fi de acord este că mobilele, fie corporale sau încorporale, considerate în *individualitatea* lor, se regulează de legea română, chiar când sunt proprietatea străinilor (T. Huc, I, 130 urm.; Baudry, I, 77; Baudry et Fourcade, *Personnes*, I, 213, 214; Planiol, I, 191; Vareilles-Sommières, *Systèmes du droit internat. privé*, II, 922 urm. p. 187, urm.; D. Alexandresco, I, ed. 2-a p. 133). Încât privește însă mobilele considerate ca *universitate*, adică din punctul de vedere al transmiterii lor prin moștenire, numai rămâne nici-o îndoială că statutul este personal și că moștenirea se va regula în toate privințele după legea națională a defunctului. Mobilele sunt în adevăr, supuse schimbării și nu au o situație fixă. *Mobilia sequuntur personam: ossibus personae inheret.* Aceasta rezultă în mod învederat *per a contrario* din art. 2 c. civ. Dacă, în dreptul francez, autorii pentru a ajunge la asemenea rezultat, se întemeiază pe vechea tradiție a statutelor, apoi același rezultat există și la noi; căci distincția statutelor se vede expres consacrată prin art. 396 c. Calimach, și, pe lângă tradiție, avem și un argument de text, în art. 2 c. civ., care zice că *numai* imobilele aflătoare în țară sunt supuse legilor române; de unde rezultă că mobilele sunt supuse legii personale a proprietarului lor, după cum se spune anume în cod. Calimach. Va să zică, vechea tradiție a statutelor cu toate consecințele și anomaniile la care a dat loc, există și în legea noastră (D. Alexandresco loc. cit. p. 135).

În baza acestor principii, moștenirea mobilă a străinilor se va regula în România după legea lor personală. (C. Buc., *Dreptul* din 1892 No. 76 și din 1893 No. 11; Trib.-Ilfov, *C. Judiciar* din 1897, No. 23; C. Galați, *Dreptul* din 1903, No. 10; Cas. rom. *Dreptul* din 1901, No. 22 și Bulet. 1901, p. 222; Trib.-Ilfov, *Dreptul* din 1901, No. 36). Cu toate acestea, chestiunea este controversată și, după un alt sistem, se susține că moș-

tenirea mobilă a unui străin ar trebui să se reguleze, ca și cea imobilă, după legea locului unde mobilele se găsesc, fiecare stat având o suveranitate autonomă și independentă (Cpr. în acest din urmă sens, Marcadé, I, art. 3, No. VI, p. 31 urm.; Cas. Palermo, Sirey, 95, 4, 28). În fine, alții voesc ca moștenirea mobilelor să se reguleze după legea domiciliului proprietarului lor (Vareilles-Sommières, op. cit., II, p. 102, No. 932 urm.).

Admițând statutul personal, se înțelege că acest principiu trebuie să sufere excepție decâtorei legea străină ar consacra o stare de lucruri contrarie legilor de ordine publică din România. Prin legi de ordine publică se înțelege nu numai legile de drept public, dar și acele de drept privat, cari cuprind dispoziții de interes general, considerate de legiuitor ca esențiale existenței și conservării societății, așa cum el o concepe și o înțelege, din punctul de vedere social, politic, moral, religios sau economic, și a căror călcare ar pune în pericol întreaga organizare a Statului și a societății (D. Alexandresco, loc. cit., p. 148).

Acestea sunt adevăratele principii relative la materia de care se ocupă hotărîrea publicată mai sus, pe cari trib. de Romanați le-a avut în vedere, făcându-le o dreaptă și sănătoasă aplicațiune.

S. R.

BIBLIOGRAFIE

Sub presă :

Responsabilitatea patronilor în cazuri de accidente de muncă.

Situația salariaților și a lucrătorilor industriași, mese-riși, agricultori, etc., sub imperiul actualului Cod civil român.

Jurisprudența română.

Modificările imperios cerute, relative la raporturile dintre patroni și lucrători.

Asigurările în contra accidentelor de muncă. Contractul de asigurare. Principiul asigurărilor în dreptul civil com-parat.

Chipul cum s'ar putea ameliora situația lucrătorilor prin o lege, ce ar pune în sarcina patronilor toate acciden-tele de muncă, afară de cele provocate cu intenție.

DE

IULIAN NETTER-COMARNESCU

Autorizat cu ținerea de cursuri libere de Legislația Industrială și Agrară la Facultatea de Drept din Iași.

Doctor în Drept dela Facultatea din Paris. Avocat.

Comenzile se vor face la *Tipografia Profesională, Dim. C. Ionescu, str. Câmpineanu No. 9, București*, sau la autor *strada N. Golescu, fostă Poșta Veche No. 14, București*, însoțită de suma de trei lei, costul lucrării. Transportul privește pe autor.

De asemenea, întrucât tirajul e limitat, rugăm ca toate comenzi să fie făcute din timp, căci majoritatea volumelor fiind deja vândută, am voi să evităm așteptarea unei noi ediții.

In ourând de același autor :

Situația pământurilor rurale; inalienabilitatea lor; împroprietărirea dela 1864; meritele și defectele acestei legi; jurisprudența română până la 1911; Studiul legilor interpretative din 1879 și 7 Aprilie 1910.